

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

**NUTARIMAS
DĖL MAŽMENINĖS PREKYBOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2001 m. birželio 11 d. Nr. 697
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. [74-2262](#)) 6.350 straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Mažmeninės prekybos taisykles (pridedama).
2. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtintos Mažmeninės prekybos taisyklės įsigalioja nuo 2001 m. liepos 1 dienos.

MINISTRAS PIRMININKAS

ROLANDAS PAKSAS

ŪKIO MINISTRAS

EUGENIJUS GENTVILAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697

MAŽMENINĖS PREKYBOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės nustato bendruosius mažmeninės prekybos Lietuvos Respublikoje organizavimo reikalavimus.

2. Šių taisyklių privalo laikytis visi įstatymų nustatyta tvarka įregistravę savo veiklą juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie verčiasi mažmenine prekyba.

3. Šios taisyklės netaikomos mažmeninei prekybai vandeniu, elektros energija, kuru, kitomis inžineriniais tinklais tiekiamomis prekėmis ir vaistais.

4. Jeigu kitos specialiosios mažmeninės prekybos (kai kurių prekių prekybos) taisyklės nustato papildomus ar kitus prekybos tomis prekėmis reikalavimus, taikomi tų taisyklių reikalavimai.

5. Prekybos turgavietėse (prekyvietėse) ir viešosiose vietose tvarką, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu (Žin., 1994, Nr. [55-1049](#); 2000, Nr. [91-2832](#)) ir kitais teisės aktais, nustato savivaldybių tarybos.

6. Fiziniai asmenys, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama prekiauti be patento, privalo laikytis savivaldybių tarybų prekybos prekyvietėse ir viešosiose vietose nustatytos tvarkos reikalavimų.

7. Pagrindinės šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

pardavėjas – asmuo (įmonės ir patentus įsigiję fiziniai asmenys), kuris verčiasi prekyba;

prekė – bet kuris kilnojamas daiktas, parduodamas arba siūlomas parduoti pirkėjui;

prekei taikomas techninis reglamentas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Vyriausybės įstaigų, ministerijų, prie jų įsteigtų departamentų ir kitų įstaigų joms priskirtose valstybės valdymo srityse pagal savo kompetenciją patvirtintas teisės aktas, nustatantis privalomuosius prekių saugos reikalavimus, kuriuos turi atitikti į Lietuvos rinką teikiamos prekės;

vartojimo pirkimo–pardavimo sutartis – pirkimo–pardavimo sutartis, pagal kurią pardavėjas įsipareigoja parduoti prekę – kilnojamąjį daiktą pirkėjui – fiziniam asmeniui pastarojo asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti, o pirkėjas įsipareigoja sumokėti kainą.

8. Pardavėjai privalo turėti teisės aktų nustatyta tvarka išduotus dokumentus, kad jų naudojama įranga, prekių gabenimo (transportavimo) priemonės, patalpos, kuriose vykdoma mažmeninė prekyba arba laikomos, saugomos, fasuojamos ar kitaip tvarkomos prekės, atitinka teisės aktuose nustatytus higienos, visuomenės sveikatos priežiūros, prekių tvarkymo, saugos reikalavimus.

9. Įmonės ar jos padalinio, kuris verčiasi mažmenine prekyba, pavadinimas nurodomas išskaboje, vadovaujantis ūkio ministro patvirtintomis išorinės reklamos įrengimo tipinėmis taisyklėmis.

Tais atvejais, kai pardavėjas yra patentą įsigijęs fizinis asmuo, nurodomas jo vardas, pavardė ir įsigyto patento numeris. Šie duomenys nurodomi patentą įsigijusio fizinio asmens pasirinktu būdu, tačiau jie turi būti pirkėjų matomi.

10. Apie įmonės ar jos padalinio uždarymą (remontui ir panašiai) pirkėjai informuojami skelbimu likus ne mažiau kaip 5 dienoms iki jos (jo) uždarymo, išskyrus atvejus, kai įmonė ar jos padalinys uždaromi dėl priežasčių, kurių iš anksto nebuvo galima numatyti (dėl avarijos, vagystės, netikėto patikrinimo ir panašiai).

II. PREKIŲ PARDAVIMO YPATUMAI

11. Pardavėjui draudžiama:

11.1. parduoti prekes, kurių mažmeninė prekyba yra uždrausta įstatymais ir kitais teisės aktais;

11.2. parduoti prekes, kurių įsigijimas teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtintas prekių įsigijimą patvirtinančiais dokumentais;

11.3. parduoti prekes be jų atitikties dokumentų, išduotų teisės aktų nustatyta tvarka;

11.4. parduoti prekes, kurios nepaženklintos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.5. parduoti prekes, kurių tinkamumo naudoti terminas pasibaigęs;

11.6. parduoti prekes, kurios buvo iš naujo perženklintos, perfasuotos (perpakuotos) ar kitaip apdorotos siekiant pratęsti jų tinkamumo naudoti terminą;

11.7. nustatyti, kad prekės pirkėjui bus parduodamos tik tuo atveju, jeigu tuo pat metu ar kitomis sąlygomis pirkėjas nupirks tam tikrą prekių kiekį;

11.8. suteikti teisę pirkėjui iš karto ar per tam tikrą laiką nusipirktus prekę gauti dovanų ar priedą prie prekės (išskyrus reklaminius priedus ar nusipirkto prekės priklausinius), jeigu tuo pažeidžiamos sąžiningos konkurencijos sąlygos arba klaidinamas pirkėjas;

11.9. veikti pirkėją įkyriai siūlant prekes, nurodant kainoraščiuose, kainų etiketėse, parduotuvių vidaus ar lango vitrinose tariamą kainų sumažinimą, taip pat kitais gerai moralei ir viešajai tvarkai prieštaraujančiais būdais ar priemonėmis.

12. Verstis licencijuojama mažmenine prekyba gali tik įmonės, įsigijusios šios veiklos licencijas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, jeigu įstatymai nenustato ko kita.

13. Sekso reikmenimis, išskyrus kontraceptines priemones, prekiaujama specializuotose (tik sekso reikmenims skirtose) parduotuvėse.

14. Mažmeninė prekyba naudotomis prekėmis leidžiama tik prekyvietėse ir specializuotose (tik naudotoms prekėms skirtose) parduotuvėse.

Prekės turi būti švarios ir apdorotos, kad būtų nekenksmingos ir saugios, privalu nurodyti kiekvienos prekės kainą.

Prie kiekvienos importuotų dėvėtų tekstilės gaminių ir avalynės siuntos turi būti dokumentas arba žyma siuntos lydimajame apskaitos dokumente, patvirtinantis (-i), kad siunta yra apdorota. Siuntos apdorojimą patvirtinančiame dokumente arba siuntos lydimajame apskaitos dokumente turi būti nurodytas siuntą apdorojusio juridinio asmens pavadinimas, adresas ir telefonas, apdorojimo data, būdas, gaminiams apdoroti vartotų cheminių medžiagų pavadinimai. Prekyvietėse ir specializuotų (tik naudotoms prekėms skirtų) parduotuvių prekybos salėse turi būti iškabos su užrašu, įspėjančiu pirkėjus, kad prieš naudojant šias prekes pagal paskirtį jas būtina papildomai apdoroti (išskalbti ir panašiai) – pašalinti dezinfekavimo priemonių likučius. Be to, apie tokio papildomo apdorojimo būtinybę kiekvieną pirkėją turi įspėti ir šias prekes parduodantis įmonės darbuotojas arba patentą įsigijęs fizinis asmuo.

Parduodant naudotus buitinius elektrotechnikos gaminius, elektros įrenginius, mechanizmus, pirkėjui turi būti pateikta informacija apie kiekvienos prekės tinkamumą naudoti pagal paskirtį (nurodyta, kad prekė tinka naudoti pagal paskirtį, netinka naudoti pagal paskirtį, ją būtina taisyti (suremontuoti) ir panašiai), apie pakeitimus ir patobulinimus, jeigu jie buvo atlikti. Informacija pateikiama raštu. Jeigu prekė tinka naudoti pagal paskirtį, pirkėjui kartu su jo nusipirkta preke turi būti pateiktos gamintojo parengtos prekės naudojimo taisyklės (jeigu jų nėra – pardavėjo parengtos ir patvirtintos prekės naudojimo taisyklės, kuriose turi būti nurodyti pagrindiniai saugaus ir tinkamo prekės naudojimo reikalavimai).

15. Parduodant dėl kokybės trūkumų nukainotas ne maisto prekes, be kitos teisės aktuose nustatytos informacijos apie prekę, pirkėjui kainų etiketėse ar kitaip raštu turi būti pateikta atitinkama informacija (nurodyta, kad prekė yra nukainota, dėl kokio kokybės trūkumo ji nukainota, kiek prekė kainuoja, ar jai suteikiama garantija). Tais atvejais, kai prekei nesuteikiama garantija, turi būti atitinkamas įrašas pirkėjui teisės aktų nustatyta tvarka išduotame prekės pirkimo-pardavimo dokumente.

16. Parduodant restauruotą (atnaujintą) prekę, pirkėjui kainos etiketėje ar kitaip raštu turi būti pateikta informacija, kad prekė yra restauruota, ir nurodyta, kad prekė atitinka nustatytus saugos reikalavimus (jeigu jie prekei keliami).

17. Parduodamos prekės turi būti saugios, t.y. prekė turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymuose, tai prekei taikomuose techniniuose reglamentuose ir kituose teisės aktuose nustatytus saugos reikalavimus.

18. Parduodamos prekės turi būti tinkamos kokybės, t.y. prekės savybės neturi būti blogesnės, nei numatyta tai prekei taikomame techniniame reglamente (jeigu jis yra) ir prekės pirkimo-pardavimo sutartyje.

19. Prekės savybės atitinka pirkimo-pardavimo sutarties sąlygas, jeigu:

19.1. prekė atitinka prekės gamintojo nurodytus pateikiamų normatyvinių dokumentų reikalavimus;

19.2. prekė tinka naudoti tam, kam tokios rūšies prekės paprastai naudojamos;

19.3. prekė atitinka kokybės rodiklius, kurių galima tikėtis atsižvelgiant į prekės prigimtį ir prekės gamintojo, jo atstovo ar pardavėjo viešai paskelbtus pareiškimus dėl prekės kokybės.

20. Parduodamos prekės turi būti sukomplektuotos taip, kad atitiktų pirkimo-pardavimo sutartyse nustatytas komplektiškumo sąlygas, o jeigu sutartyse šios sąlygos neapertotos, sukomplektuotos taip, kad atitiktų prekybos papročių ir įprastai reiškiamus reikalavimus.

21. Jeigu ko kita nenumato sutartis ar nelemia prievolės prigimtis, pardavėjas privalo perduoti pirkėjui prekes taroje ir supakuotas, išskyrus atvejus, kai prekių dėl jų pobūdžio nereikia perduoti taroje ar supakuotų.

Kai sutartis nenumato reikalavimų dėl prekių taros ir pakuotės, perduodamos prekės turi būti supakuotos taip, kaip tokioms prekėms įprasta, o jeigu tara ar pakuotė gali būti įvairi, – taip supakuotos ar tokioje taroje, kad būtų užtikrintas tokios rūšies prekių tinkamumas jas laikant ar gabenant įprastinėmis sąlygomis.

Jeigu privalomus reikalavimus dėl prekių taros ir pakuotės nustato įstatymai ar kiti teisės aktai, pardavėjas privalo perduoti pirkėjui prekes, kurių tara ir pakuotė atitinka įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus.

22. Sveriamiems produktams pakuoti naudojamos pakavimo medžiagos masė į prekės masę neįskaitoma, šios pakavimo medžiagos vertė į prekės kainą neįskaičiuojama.

23. Prekių pervežimo, laikymo, išdėstymo sandėliuose ir prekybos salėje, taip pat prekybos jomis sąlygos turi atitikti teisės aktuose (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose, higienos normose ir taisyklėse, toms prekėms taikomuose techniniuose reglamentuose ir panašiai), gamintojo pateikiamuose normatyviniuose dokumentuose (prekių ženklinimo etiketėse ir kitur), pirkimo-pardavimo sutartyse nustatytas sąlygas.

24. Svarsčiai, svarstyklės ir kiti matavimo prietaisai, naudojami prekių masei, tūriui, ilgiui nustatyti, turi būti su galiojančiu patikros žymeniu ir tikti pagal matavimo ribas bei tikslumą. Matavimo prietaisai tikrinami Valstybinės metrologijos tarnybos nustatyta tvarka.

III. PARDAVĖJO PAREIGOS

25. Pardavėjas privalo:

25.1. parduoti prekes ir teisės aktų nustatyta tvarka išduoti pirkėjui, atsiskaičiusiam už jas, prekių pirkimą-pardavimą (pinigų sumokėjimą) patvirtinantį dokumentą;

25.2. parduoti prekes kartu su jų priklausiniais ir priedais tokios būklės, kuri atitiktų pirkėjo išsirinktą pavyzdį;

25.3. garantuoti, kad būtų parduodamos tik saugios, tinkamos kokybės, komplektiškos prekės;

25.4. parduodant ne maisto prekes, išduoti pirkėjui garantinį dokumentą, kuriame turi būti tiksliai ir aiškiai nurodytas prekės kokybės garantijos terminas, jeigu parduodamoms prekėms toks terminas yra nustatytas;

25.5. prekes, kurioms nustatytas tinkamumo naudoti terminas, parduoti tokiu laiku, kad pirkėjas turėtų realią galimybę panaudoti šias prekes iki jų tinkamumo naudoti termino pabaigos;

25.6. sudaryti sąlygas pirkėjui apžiūrėti prekę, ją pasimatuoti ar patikrinti, kaip ji veikia, arba pademonstruoti, kaip ją naudoti, jeigu tai įmanoma atsižvelgiant į prekės pobūdį;

25.7. suteikti valstybine kalba pirkėjui būtiną, teisingą ir visapusišką informaciją apie parduodamas prekes.

Informacija apie prekes (jų saugą ir kokybę, paskirtį, tinkamumo naudoti terminą, naudojimo ypatumus ir kita) pateikiama ženklinant jas teisės aktų nustatyta tvarka.

Informacija apie prekių kainas (įskaitant visus mokesčius) teisės aktų nustatyta tvarka pateikiama prie (ant) ne maisto ir maisto prekių (prekių pavyzdžių) tvirtinamose kainų etiketėse;

25.8. pardavęs netinkamos kokybės prekę, teisės aktų nustatyta tvarka pirkėjo pasirinkimu: pakeisti ją tinkamos kokybės preke; atitinkamai sumažinti prekės kainą; per protingą terminą neatlygintinai pašalinti prekės trūkumus; atlyginti prekės trūkumų šalinimo išlaidas; grąžinti sumokėtą kainą ir nutraukti sutartį;

25.9. įstatymų nustatyta tvarka atlyginti pirkėjo patirtus nuostolius, jeigu jie patirti pirkėjui įsigijus netinkamos kokybės prekę arba dėl to, kad nebuvo pateikta informacija apie prekę, arba ji buvo klaidinanti;

25.10. sužinojęs, kad parduodamos prekės yra nesaugios, nedelsiant nutraukti mažmeninę prekybą šiomis prekėmis, informuoti pirkėjus, Nacionalinę vartotojų teisių apsaugos tarybą, Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą arba Valstybinę ne maisto produktų inspekciją prie Ūkio ministerijos, pašalinti šias prekes iš rinkos, vykdyti kitas Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme (Žin., 1999, Nr. [52-1673](#)), kituose produktų saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytas pareigas;

25.11. vykdyti kitas įstatymuose numatytas pareigas.

IV. PIRKĖJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

26. Pirkėjas turi teisę:

26.1. iki vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo gauti raštu valstybine kalba jam būtiną, teisingą ir visapusišką informaciją apie parduodamas prekes, susipažinti su jų saugą patvirtinančiais dokumentais;

26.2. iki vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo apžiūrėti prekę ir pareikalauti, kad pardavėjas, dalyvaujant pirkėjui, patikrintų prekę arba pademonstruotų, kaip ją naudoti, jeigu tai įmanoma atsižvelgiant į prekės pobūdį;

26.3. savo pasirinkimu pareikalauti iš pardavėjo, kad būtų vykdomos teisės aktuose nustatytos prekių keitimo ar grąžinimo sąlygos, jeigu pirkėjui buvo parduota netinkamos kokybės, nesaugi prekė.

27. Pirkėjas privalo atsiskaityti už perkamą prekę (sumokėti nustatytą jos kainą).

Jeigu vartojimo pirkimo-pardavimo sutartyje nenumatyta ko kita, pirkėjas privalo iš karto sumokėti visą kainą.

28. Pirkėjas turi ir kitas įstatymuose numatytas teises ir pareigas.

V. VARTOJIMO PIRKIMO-PARDAVIMO SUTARČIŲ SUDARYMO YPATUMAI

29. Prekių pardavimo išlaidos tenka pardavėjui, jeigu vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis nenumato ko kita.

Vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo išlaidos tenka pirkėjui tik tuo atveju, jeigu sutarties sudarymo metu pardavėjas jas specialiai ir atskirai aptarė arba nurodė jų apskaičiavimo kriterijus.

30. Vartojimo pirkimo-pardavimo sutartyje gali būti numatyta sąlyga, kad pirkėjas prekes priims per tam tikrą sutartyje nustatytą terminą, per kurį pardavėjas neturi teisės tų pačių prekių parduoti kitam pirkėjui.

Jeigu ko kita nenumato sutartis, o pirkėjas per nustatytą terminą neatvyksta arba neatlieka kitų prekių priėmimui būtinų veiksmų per sutartyje nustatytą terminą, laikoma, kad pirkėjas atsisako sutartį vykdyti.

Pardavėjo papildomos išlaidos, susijusios su prekių perdavimu pirkėjui per tam tikrą terminą, įskaitomos į prekių kainą, jeigu sutartis ar įstatymai nenumato ko kita.

31. Vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis gali būti sudaryta pagal pirkėjui pasiūlytus prekių pavyzdžius (prekių aprašymus, katalogus, modelius ir panašiai).

Jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita, sutartis pagal pasiūlytus prekių pavyzdžius laikoma sudaryta, kai pardavėjas pristato prekę į sutartyje nurodytą vietą, o jeigu pristatymo vieta sutartyje nenurodyta, – į pirkėjo gyvenamąją vietą.

Pirkėjas iki prekių perdavimo turi teisę atsisakyti sutarties pagal pasiūlytus prekių pavyzdžius. Tačiau šiuo atveju pirkėjas privalo atlyginti pardavėjo turėtas būtinas išlaidas, susijusias su sutarties vykdymu iki atsisakymo, jeigu sutartis nenumato ko kita.

32. Jeigu prekės parduodamos naudojant automatų, automatų savininkas privalo informuoti pirkėją, nurodydamas ant automatų ar kitokiu būdu apie pardavėją (pardavėjo pavadinimą ir buveinę), automato darbo režimą, taip pat veiksmus, kuriuos privalo atlikti pirkėjas, norėdamas nusipirkti prekę, ir jų eiliškumą.

Vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis šiuo atveju pripažįstama sudaryta nuo to momento, kai pirkėjas atlieka veiksmus, būtinus prekei iš automato gauti.

Jeigu pirkėjui neperduodama prekė, už kurią sumokėta, pardavėjas pirkėjo reikalavimu nedelsdamas privalo perduoti prekę arba grąžinti sumokėtą kainą.

33. Bet kuri pardavėjo ir pirkėjo sudaromos vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sąlyga, kuri nebuvo aptarta individualiai, įstatymų nustatyta tvarka gali būti pripažinta nesąžininga pirkėjo atžvilgiu.

Vartojimo pirkimo-pardavimo sutarčių sąlygas pripažinus nesąžiningomis, dėl šių sutarčių taikymo pirkėjo patirti nuostoliai atlyginami įstatymų nustatyta tvarka.

VI. REIKALAVIMAI DARBUOTOJAMS

34. Maisto prekėmis ir žaislais prekiaujančių įmonių darbuotojai ir šiomis prekėmis prekiaujantys patentus įsigiję fiziniai asmenys privalo laikytis sveikatos apsaugos ministro patvirtintų higienos normų ir taisyklių reikalavimų. Jie privalo tikrinti sveikatą, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarime Nr.544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti asmenims, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sąrašo ir šių asmenų sveikatos tikrinimo tvarkos“ (Žin., 1999, 41-1294).

VII. ATSISKAITYMO SU PIRKĖJ AIS ORGANIZAVIMAS

35. Atsiskaitymai (mokėjimas) vykdomi ir prekių pirkimą-pardavimą (pinigų sumokėjimą) patvirtinantys dokumentai pirkėjams išduodami teisės aktų nustatyta tvarka.

36. Pirkėjas gali pareikšti pretenzijas dėl neteisingo atsiskaitymo, jeigu pinigus arba mokėjimo kortele mokamas sumas tikrino nepasitraukęs nuo kasos ar prekystalio.

Pretenzijas dėl neteisingo atsiskaitymo mokėjimo kortele pirkėjas gali pareikšti ir bankui, išdavusiam jam kortelę, sutartyje su banku nustatytais terminais ir sąlygomis.

VIII. KONTROLĖ

37. Pardavėjų veiklą, jų parduodamų prekių saugą ir kokybę gali tikrinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos, valstybinių mokesčių inspekcijų, kitų institucijų darbuotojai teisės aktų nustatyta tvarka.

38. Kontrolę atliekančių institucijų ir įstaigų darbuotojus į pagalbines patalpas (sandėlius, šaldymo kameras, cechus ir kitur) privalo lydėti už šiose patalpose saugomas materialines vertybes atsakingas asmuo.

39. Įmonės savininkas (vadovas), patentą įsigijęs fizinis asmuo, kontrolę atliekančių institucijų ir įstaigų darbuotojų supažindintas su tikrinimo rezultatais, privalo nustatytais terminais pašalinti rastus trūkumus ir apie tai informuoti kontrolę atliekančias institucijas ir įstaigas.

IX. ATSAKOMYBĖ

40. Įmonių darbuotojai ir patentus įsigiję fiziniai asmenys, pažeidę šias taisykles, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.
